דלא בהקדש תליא מילתא כי אם בגאולה:

ואין לומר דמשום דלא ידעינן נחלה

אלא מטעם זה שהוא קודם לשדה

אחווה כדאיתא בפרק יש נוחלין (ב"ב

דף קח:) הא ליתא דאפילו יהא שוים

בשחר דברים כמו עבד עברי ושדה

אחוזה מכל מקום ליעידה הבן קודם

לאח בקרא בהדיא ומיניה ידעינן שפיר

נחלה לכן נראה לפרש דלא נקט אלא

דלא שייכא באח כלל אבל נחלה

שייכא באח מיהא היכא דליכא לא בן ולא בת ^{כאז}(ולא אב):

כלום

וליקדשו באפי נפשייהו. יעו פירשתי בכ"ב (דף קג.) וקדושין (מ"ב) פירן לע"ב ליעידה ודעבר עברי. (דף סמ.): (ש"ר לע"ב) ליעידה ודעבר עברי. ומ"מ מממי לא חשיב נמי ם לנחלה

באמצע יובל דכל כמה דלא מליא ליה שנה

לא מגרע ליה מאי קמ"ל דאין מחשבין

חרשים עם ההקדש הא בהדיא קתני איז

מחשבין חדשים עם ההקדש מה מעם קאמר

מה מעם לא גואלין לאחר יובל פחות משנה

משום דאין מחשבין חדשים עם ההקדש:

אין מחשבין חדשים וכו': ת"ר מנין שאיז

מחשבין חרשים עם ההקרש ת"ל יוחשב לו

הכהן את הכסף על פי השנים הנותרות

שנים אתה מחשב ואי אתה מחשב חדשים

מנייז אשאם 10 אתה רוצה לעשות חדשים

לשנה עושה היכי דמי כגון דאקדשיה בפלגא דארבעין ותמני ת"ל וחשב לו

הכהן מ"מ: מתני' י המקדיש שדהו יבשעת היובל נותן יבורע חומר

שעורים חמשים שקל כסף היו שם ינקעים עמוקים עשרה מפחים או סלעים

גבוהים עשרה מפחים אינן נמדדין עמה פחות מכאן נמדדין עמה יהקדישה

ישתים ושלש שנים לפני היובל נותן סקלע ופונדיון לשנה ואם אמר ההריני

נותן דבר שנה בשנה אין שומעין לו אלא נותן את כולו כאחד אחד בעלים ואחד כל האדם מה בין בעלים לכל אדם יאלא יו שבעלים נותנין חומש וכל

אדם אין נותנין חומש: גמ' תנא יכור זרע ולא כור תבואה מפולת יד

ולא מפולת שוורים תני לוי "לא ם מעבה ולא מידק אלא בינוני: היו שם נקעים

עמוקים כו': סוליקדשו באנפי נפשייהו וכי תימא כיון דלא הוו בית כור

לא הוו קרשי והתניא שדה מה ת"ל לפי שנאמר יזרע חומר שעורים בחמשים

שקל כסף אין לי אלא שהקדיש כענין הזה מנין לרבות לתך וחצי לתך זו סאה

ותרקב וחצי תרקב ת"ל שדה מ"מ אמר מר עוקבא בר חמא הכא בנקעים

מלאים פו מים דלאו בני זריעה נינהו דיקא נמי דקתני דומיא דסלעים ש"מ אי

הכי פחות מכאן נמי הנהו נגאני דארעא מיקרו שידרי דארעא מיקרו:

הקדישה שתים ושלש וכו': ת"ר ונגרע מערכך אף מן ההקדש שאם אכלה

הקדש שנה או שתים אי נמי לא אכלה אלא שהיתה לפניו יו נותן סלע ופונדיון

לשנה: ואם אמר הריני נותן כו': ת"ר מנין שאם אמרו בעלים זו הרינו נותנין

דבר שנה בשנה שאין שומעין להם ת"ל וחשב לו הכהן את הכסף עד שיהא

כסף כולו כאחד אחר בעלים ואחד כל אדם מה בין בעלים לכל אדם שהבעלים

נותנין חומש וכל אדם אין נותנין חומש: מתני' הקדישה "וגאלה אינה יוצאה

מידו ביובל גאלה בנו יוצאה לאביו ביובל גאלה אחר או אחד מהקרובים

וגאלה מידו יוצאה לכהנים ביובל גאלה אחד 'מן הכהנים והרי היא תחת

ידו לא יאמר הואיל והיא יוצאה לכהנים ביובל והרי היא תחת ידי

הרי היא שלי אלא יוצאה מתחת ידו ומתחלקת לכל אחיו הכהנים:

ח א מיי׳ פ״ד מהל׳ ערכין הל"ח: מב מיי שם הל"ב: ג מיי שם הלי"ג: א ד ה מיי׳ שם הל"ו: ב ו מיי׳ שם הל"ה: יו ז ח מיני שם הל״בי

> לעזי רש"י קליי"ר [קלי"ר]. דליל.

שינויי נוסחאות

א] מנין שאם רצה הקדש לעשות חדשים שנה עושה (ש"ח), כן שהבעלים נותנין (ש"ח), גן לא מעובה (ש"מ). דן נדפו"ר סחה נמצובה (ש"נו), זן כנפריק טנוס וחצי סאה, ה] בנקעים מלאים עסקינן דלאו בני זריעה (ש"ח) ו] מנכה סלע ופונדיון בכל שנה ושנה (ש"ח). ז] בעלים הרי אנו נותנים (ש"מ), קן פחות משנה דקלמר (ש"מ). ע] ל"ק וכ"ה בדפו"ר, י] שנה גמורה רש"ש, יח] בית כור בחמשים (ש"ח). יב] בית כור בחמשים (ש"ח). יב] בעי למיתב חמשין אלא (ש"ח). יג] ע"פ כל המחרישה (ש"ח). ד] במפולת שוורים [תיבת זרע יון כתפונת שורים (חיבו ועם נמחקן (שיח), עון לכל שנה שעברה מיובל (שיח), עו] היכי דאי הוה פריק לה איניש אחרינל דהוה נפקא ביובל ומתחלקת ש"מ), יון ומתחלקת (צ"ק), (מ"ח, "ו) ומתחלקת (צ"ק), (מ"ח), (מ"ח לות) (מ"ח לות) (מ"ח לות) בפרד שפי רש"ח בפרד המוכר האומר ורשב"ח בפר המוכר את הבית לא נהירא שהרי אפי שדה אחר יכול לגאול לחצאין . כדמסיק בפ״ק דקדושין דלוה וגואל וגואל לחצאין ופירשתי בכ"ע ובקדושין (ש"ח), ל] לנחלה שהרי הבן הוא קודם לנחלה ואין (ש"ח), לא] ט"ס,

רבינו גרשום

רכמה דלא מליא ליה שנה לא מגרעא ליה. כלומר שאם היתה ביד הקדש ה' שנים ומחצה וגאלה . לא יאמר אותן ה' שנים ומחצה שהיתה ביד הקדש איגרע כנגדן ר' שקלים ושש פונדיונין ואחשוב אותה חצי שנה כאילו היתה שלימה אלא יחשבנה עם השנים הנותרות עד היוכל ליתו סלע הנותרות עד היובל ליתן סלע ופונדיון לשנה להקדש בשבילה: מאי קמ"ל דאין מחשבין חדשים להקדש. כלומר דאם הקדישה ובחצי שנה גאלה לא יגרע כנגדו 'הקדש חצי סלע וחצי פונדיון: הא בהריא קתני. לה דאין מחשבין כלל: אמר לך רב אין זילכך מיהא ליכא למידק למעוטי שנת היובל עצמה: מתני': אין מחשבין חדשים להקדש. שלא יחשוב עם ההקדש בחצי שנה או בחי חדשים כמו שהקדישה בסוף שנה לפחות כנגדם למקדש⁽¹⁾ סלע ופונדיון או כנגד חדשים שעברו כדקתני בברייתא שנים שלימות שלא היותה ברשותו אתה מחשב לפחות כנגדן סלע ופונדיון ולא כנגד חדשים: **אכ**ל הקדש מחשב חדשים שנה כדמפרש בגמרא כגון דאקדשה בפלגא . דארבעין ותמני דסד"א האי

היובל הני מילי כי אקדשה בסוף מ״ח אבל כי אקדשה בחצי מ״ח לימא דליהוי כמו שהקדישה בתחילת מ״ח דהוו ב״ שנים לפני היובל וליגאל בגירוע קמ״ל דעברינן הני חדשים שנה כאילו הקדישה בסוף מ״ח משום רווחא דהקדש דאינו גואל בגירוע אלא נותן נ׳ שקל להקדש והיינו אבל הקדש מחשב חדשים שנה וכן נמי אם עמדה ברשות הקדש עשר שנים ומחצה לא יחשוב המקדיש אלא עשר שנים

.91 מס׳ לילן הרקדש. ב) כן היא גירסת רגמ״ה, ועיין בהערות הרי״ד אילן מס׳ 91.

קובה! . הרשים שנה עושה היכי רםי. עי בהשמטות בסוף המסכת: נותן סלע ופונריון לשנה. ואע"פ שכשתחשוב סלע ופונריון למ"ט שנים תמצא המשים סלעים ופונריון דסלע הוא מ"ח פונריון, הא אמרי בבכורות (נ.) פונריון זה מה טיבו קולבון לפרוטרוט (לפי פי׳) [פי׳ לפי) כשתחלק הסלע היתר על סלעים למ"ט שנים לא יתחלק יפה אם לא שתוסיף עליו פונריון, אבל אין לפרש שהפונריון הוא להכרע דהא אמרי׳ בגמרא (לעיל כר.) המקדיש כו׳ ונותן חמשים ולא קאמר חמשים ופונריון, ואינה ראיה כלל דהואיל ואותו פונריון אינו אלא ידה אמרי בנמדא (עציל כול) המקריש כר ינותן הומשים ולא קאמר והמשים ופנדין, ראנה ראיה כלל דהואיל החות פנהדין אינו אלא להכרע לא חשל למנותו ולעולם אימא לך דאפילו פדה בתחילת היובל נותן חמשים ופנודיון דתניא בת"כ (בחקותי פרק י הלכה ד ואם משנת היובל וגרי ונאמר פערכך יקום. נותן מ"ש סלעים (ומ"ז) [נמ"ט] פנודיון והלא סלע זה אינו אלא מ"ח פוגדיונים פוגדיון זה מה טיבו קולבון לפרוטרוט, אלמא אפילו בשנה ראשונה נותן הפוגדיון היתר. תוס' הרא"ש ז"ל: נותן. עיין בהרגמ"ה דף ל' בפ"י משנה של מכרה לראשון במנה: וליקדשו באם" נפשייהו. תימה היכי ס"ד שלא יהו קדושים [דלא יהא] אלא בור ושובך הא תנן בפרק המוכר את הבית (ביד עא.) המקרים את השדה הקריש את כולן בור וגת ושובך, ויילי דהכי פריך וליקדשו באנפי נפשייהו לפדותן כדין שהה אחוזה לפי חשבון בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף כי הוה ס״ד דה״ק אין נמדד עמהן להיות נפדין כפי שדה אחוזה אלא נפדין בשיוויין וכי תימא כיון דלא הוו בית כור לא קדישי לפדות לפי חשבון זה (והתניא כו׳). תוס׳ הרא״ש ז״ל: אי הבי פחות מבאן נפדי, ביים בשיוויין וכי תימא כיון דלא הוו בית כור לא קדישי לפדות לפי חשבון זה (והתניא כו׳). תוס׳ הרא״ש ז״ל: אי הבי פחות מבאן

ומאי פחות יו שנה דקאמר הכי קאמר הבא לגאול באמצע יובל וליחן סלע ופונדיון לשנים הבאים והיה עומד בניסן שהוא אמצע שנה לא יאמר חלי סלע וחלי פונדיון אני נותן משנה זו אלא נותן סלע ופונדיון

שלם והיינו דקאמר אין גואלין בפחות משנה דכמה דלא נפקא לה כולה שתא משערין בזרע מעובה שהוא הפסידו

יש של שהוא כשורים למי קורשת ז לפדות בשוריהן (ביר שה). דלא הור בית כור. אומן הנקעים, לא הור קדשי. בפני עלמן במורמ שדה אמחה אלא לפדות בשוייהן כשדה מקוה, ומשום דגבי אמחה זרע מומר שעורים כמיב (שם). והתגיא. במו"כ גבי שדה אמחה דכמיב ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אומו (שם). שדה מה

קרובו יונאה ביובל ומתחלקת לכהנים כי היכי דהוה נפיק מידיה דההוא קרוב דאתי האי מחמתיה: גאלה כהן. מיד גובר לא יאמר הואיל ואם גאלה ישראל היתה יונאה לי ולחביריי ביובל ועכשיו שהרי היא תחת ידי שגאלתיה אין לך כהן יש גדול ממני ותהא שלי: מתוח היה מתוח של של המל של היה הדביא. במדיכ גני של מתוחה לכתני הם נת לכת לה מתקדים מות של השורה מה מתקדים מות של שניים, והדביא. במדיכ גני הדם מתחי של מתוח של של מתוח של היה מה המתקדים מתוח של מתוח של היה מה במדיכ היה במדיכ הי

באמצע יוצל. כלומר האי אחר אפי׳ אחר עשרים או שלשים שנה קאי ראקדשיה בפלניה דארבעים ותמני. לאו דוקא נקט דאקדשיה

לא מיגרע ליה כלל ולא יהיב גאולח חצי שנה אלא גאולת שנה שלימה: מן [שאין מחשבין חדשים עם ההקדש. כדאמרן שאם בא לגאלה חמש שנים וחלי לפני היובל אין מחשבין אותן ששה חדשים שינאו משנה לשנה ששית הלא נותן ששה סלעים וששה פונדיונין]: השנים הנותרות. כל מה שנותר חשוב שנים: ח לעשות חדש שנה. לחשוב אותן חדשים שילאו כאילו הן שנה והוי רווחת דידיה: והיכי דמי דתקדשה בפלגה דמ"ה. דחי חשבת לחדשים שילאו יו ביליאה גמורה הוו להו פחות משתי שנים ואינה נגאלת בגירוע: בותני' בשעת היובל. שהיובל נוהג אבל בזמן שאין היובל נוהג פודה אותה בשוויה כשאר הקדישות: אין נמדדין עמה. והן נפדין בשווין והשאר לפי חשבון חמשים סלעים לבית כור: ואחד כל האדם. פודה בית יאן חומר בחמשים שקל בין שהיא שוה אלף שקלים בין שחינה שוה חלח ה׳ שקלים: שהבעלים נותנין חומש. דכתיב ואם גאל יגאל את השדה המקדיש אותו וגו׳ ש: גבו׳ כור זרע. שיכולין לזרוע בו כור: ולח כור סבוחה. קרקע שקולרין הימנו כור תבואה בציר מכור זרע טובא דבההוא לא בעי יבו חמשים אלא לפי חשבון הזרע או שליש כור או רביע כור: מפולת יד. שזורעין ביד: ולה מפולת שוורים. שהיו רגילין לתת שקין מלחין זרע על השוורים ומנוקבין השקין מתחתיהן נקבין רחבים ומוליכין אותן ע"פ יגן המחרישה והזרע נופל וגדולה קרקע המקבלת כור זרע במפולת יד שאינו עבה מקרקע המקבלת כור זרע במפולת ידו זרע שוורים שהיא עבה: סנא. אין

 ל) ב"ב קב: קדושין סא, ד) [ע" מוס' ב"ב קב: ד"ה המקדיש וכו' דברוב ספרים גרסי הכא בשנת היובל והכי אימא ב"ל. דהכא בפ"ד ה"הן, ג) ולעיל כד: ע"שן, ד) [ב"מ קו.], ד) [כ"כ לו. קג.], ו) [במשנה פיי בענין אחר וע' מיימוני ערכין פ"ד הל"ח ובהשגות ובכ"מ שסן, 1) [ויקרא

תורה אור השלם

כוז.

 וְאָם אַחַר הַיֹּבֵל יַקְדִּישׁ
וְחָשָׁב לוֹ הַכֹּהַן אֶת הכסף על פי השנים הנותרת

הַבְּסָף עַל פּי הַשְׁנִים הַנוּתְרת עד שנת הִיבל וְנְגָּרְע מִעַרבּרְּג ויקרא כו יח 2. וְאם משְׁדה אֲחָוְתוּ יַקְדִּישׁ איש לִייִ וְהִיה עַרבּרְ לֹפִי וְרְעו זֵרע חֹמֶר שְׁעַרִים בַּחְמַשִּׁים שָׁקַל בְּסָףְּג ויקרא כו טו שָׁקָל בְּסָףְּג ויקרא כו טו

מוסף רש"י

בשעת היובל. נומו שהיוכל נוסג, שכל שדה אחות פדיונו שוה מגזירת הכתוב, אחת יפה ואחת רעה, אבל בזמן שאין היובל נוהג רעה, אבל בזמן שאין היובל נוהג נפדין נשויין (קדושין מא.). בזרע חומר שעורים. הראוי לוריעה, חמשים שקל כסף. כדכתיב (ויקרא כז) ואם משדה אחומו יקדיש איש לה' והיה ערכך לפי זרעו זרע חומר שעורים וג' והיינו לית לול (רשב"ם ב"ב קב:). נקעים. כמול (ושב שב בעב). בקשם כמין גומות (קדושין טא.). אין נמדדין עמה. לפדות לפי חשבון זה הקלוב בפרשה, דחשיבי שדה בפני עלמן, וכיון דלה הוי שדה זרע כדלקמן דמוקמינן לה בנקעים מלאים מים, אין נפדין אלא בשווייהן, ובתו"כ מפיק לה מקראי בשויים, וכנוריכ נופיק כם נוקות היום משנת היובל יקדיש שדהו מה מ"ל, מנין אתה אומר היו שם נקעים עמוקים כו' שאין נמדדין עמה, מ"ל שדהו, וליכא למימר אין נמדדין עמה דלא קדשי כלל, דהתנן נחרץ עמיז מל הבית המקדים בשלהי המוכר את הבית המקדים את השדה הקדים את כולן אפילו בור וגת, וכ"ש נקעים וסלעים (רשב"ם ב"ב קג.). פחות מכאן . נמדדין עמה. ונפקא לו נתו״כ במדדיך עמה. ונפקס כן כמוייכ ואם אחר היובל יקדיש שדהו מה תי"ל, מנין אתה אותר היו שם נקעים עמוקים פחות מעשרה או סלעים גבוהים פחות מי' טפחים הרי אלו נמדדין עמה תי"ל שדהו. יאר מנו המדין עמה, לפדות לחשבון סלע מדין עמה, לפדות לחשבון סלע ופונדיון לבית כור לשנה (שם). סלע ופונדיון לשנה. שזהו החשבון המגיע לכל שנה כשלתה מחלק חמשים סלעים למ"ט שנים (ב"מ קו.). וליקדשו באנפי נפשייהו. נהי דנהדי ארעא לא קדשי להיות נמדדים בקרקע שוה היות קטפרס שלהן נמדד לעלות בחשבון, נקדשו באפי נפשייהו להיות נמדדין לפי מה שיש בהן ולא יעלה מדרון שלהן בחשבון (קדושין סא.) כלומר אם אין רולה ואחד בפני עלמו כמקדים שתי שדות שיכול לפדות זה בלא זה, ליהדשו חיבא באנתי נחשייהו ליקדטו מיהא באנפי נפשיהה, שכשיתיה יפדה אותן הנקעים בפני עלמן לפי חשבון בית זכע חומר עלמן לפי חשבון בית זכע חומר שעוים כני שקל כפף כדין שדה אחוה, ואמאי קמני אין נמדרין דמשמע כלל וכלל אינן בקדושת שורת שדה אחוה אלא קדושת שורת שדה אחוה אלא קדושת

של פודה: ולא. בזרע מידק שהוא הפסד דהקדש דהוי בית כור גדול אלא בזריעה בינונית: מעובה שנותנין בה זרע מרובה. מידק

שנותנין זרע מועט ובלע"ו קליי"ר: וליקדשו. הנך נקעים באנפי נפשייהו וליפרקו נמי לפי חשבון חמשים לבית כור ומה הנאה יש במה שאין נמדדים עמה הא אינהו נמי הכי מיפרקי: שדה מה פ"ל. ה"ל למיכתב ואם מאחוזתו יקדיש איש וגו': בענין הוה. בית כור שלם:

לסך. חלי כור: סרקב. חלי סאה תרי וקב דהיינו שלש קבין שהן חלי סאה: נגאני. נקעים פחוחין מי". נגאני דארעא ספלים של

קרקע שהמים מתכנסין שם ועל שם הקרקע הם נקראים ואינן חשובין בפני עלמן. וסלעים הנמוכין מעשרה שדרי דארעא מיקרו כמו שדרה של בהמה שגבוהה: אף מן ההקדש. דכי היכי דמיגרעא באותן שנים שעמדה בידו שלא הקדישה ה"נ מיגרעא מחמת אותן

שנים שעמדה ביד הקדש משעת הקדש עד שעת פדיון: אי נמי לא אכלה. שלא זרע בה גובר כלום ולא השכירה לשום אדם שהיתה

לפניו ביד הקדש מנכה סלע ופונדיון לכל שנה טון ושנה מיובל שעבר עד שעת פדיון: בותבר' אינה יוצאה מידו ביובל. להיות מתחלקת

לכהנים כי היכי מון דהוה אי פריק לה איניש אחרינא דהוה נפקא ביובל יון מתחלקת לכהנים כדכתיב (ויקרא מ) והיה השדה בצאתו ביובל

וגו': גאלה בנו יואה לאביו ביובל. ולא לכהנים כדיליף בברייחא בגמ' [ע"ב]: גאלה אחד מקרוביו. מיד גובר ובא המקדיש וגאלה מיד

מתני': אין מחשבין חדשים להקדש אבל ההקדש מחשב חדשים (בדפוס הוא בדף כד ע"א אבל אין שם מקומו). אין מחשבין חדשים. אין מחשבין חדשי השנה שעברו בשעת פדיון לגרע כנגדן מן הפדיון אבל הקדש מחשב חדשים העתידים לבא משנת הפדיון כאילו הן שנה תמימה אע"פ שכבר עברו חצי חדשי השנה ויתן פדיון שנה תמימה, ואי לא תני אלא רישא מצינן לפרושי אין מחשבין חדשים שנה תמימה אצייב שבבר עברו חדשים שבברו ויתן פריון שנה המימה, ואי לא תני אלא רישא מצינן לפרושי אין מחשברן חדשים להקדש שיגרע מן הפדיון כנדר חדשים שבברו ויתן פדיון חדשים הבאים לפי שאין מחשבים בגירוע אלא שנים שלמים שמגרעים שנים שלמים ונותנין פדיון שנים שלמים הבאים כדמריב וחשב לו הכהן על פי הטנים הנותרות דמשמע שאין מחשבין בגירוע אלא שנים שלימות אבל חדשים אין מחשבין כלל, ומיהו אכתי לא ידעינן אם עברו חצי חדשי שנה כשבא לפדותה אם יש לחשב החדשים. (בכאן נמצא חסר.) (לשון רב"א): חדשים הבאים כאילו הן שנה. וא"ת למאי דקאמר בגמרא מאי טעם קאמר מה טעם לא גואלין לאחר היובל פחות משנה לפי שאין מחשבין חדשים להקדש, א"כ בלא סיפא דאבל הקדש מחשב חדשים ידעינן ממתניתין שההקדש מחשב חדשים הבאים כאלו הן שנה זנות לביך והוסים יותף, את כדות לא נואלין בגירוע אחר היובל פחות משנה דכל כהד דלא מליא שתא לא מגרע לה לפי שאין מחשבין חדשים להקדש, ויש לומר דהכי קאמר מה טעם אין גואלין אחר היובל פחות משנה משום דקיימא לן בברייתא השנויה בת"כ אין מחשבין חדשים להקדש אבל הקדש מחשב חדשים, והתם איצטריך למיתני סיפא משום דלא תני התם ולא גואלין וכר וכמו שראו הלשון כתוב בת"כ כתבו במשנה אע"ג דלא איצטריך לסיפא במתני׳. תוס׳ הרא"ש ז"ל: **מנין שאם רצה הקדש לעשות**